HADİS

AİHL / 10.SINIF

5.ÜNİTE: HADİSLERİN TENKİDİ

İlim İle İlgili Hadis Metinleri

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- İlim İle İlgili Hadis Metinleri
- Bir Sahabi-Ravi Tanıyorum:
  Abdullah İbni Amr İbni'l-Âs (R.A.)
- Soru - Cevap

3. İlim İle İlgili Hadis Metinleri

AİHL /10/ HADİS

1

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

« مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللهُ لَهُ طَرِيقًا اِلَى الْجَنَّةِ »

Ebu Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Kim ilim öğrenmek için yola çıkarsa, Allah ona cennete giden yolu kolaylaştırır."

(Tirmizî, İlim, 2.)

1

Ebu Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:
"Kim ilim öğrenmek için yola çıkarsa,
Allah ona cennete giden yolu kolaylaştırır."
(Tirmizî, İlim, 2.)

2

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :

« إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ اِنْقَطَعَ عَمَلُهُ اِلَّا مِنْ ثَلَاثٍ: صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ، وَعِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ، وَوَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ »

Ebu Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"İnsan ölünce üç şey dışında ameli kesilir: Sadaka-i câriye (bir kimsenin ölümünden sonra da faydası devam eden sadaka), faydalanılan ilim ve kendisine dua eden hayırlı evlat."

(Müslim, Vasiyet, 14; Ayrıca bk. Tirmizî, Ahkâm, 36.)

2

Ebu Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:
"İnsan ölünce üç şey dışında ameli kesilir:
Sadaka-i câriye (bir kimsenin ölümünden sonra da faydası devam eden sadaka),
faydalanılan ilim ve kendisine dua eden hayırlı evlat."
(Müslim, Vasiyet, 14; Ayrıca bk. Tirmizî, Ahkâm, 36.)

3. İlim İle İlgili Hadis Metinleri

3

عَنْ أَبِى الدَّرْدَاءِ قَالَ: فَإِنِّى سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ :

« إِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ، إِنَّ الْأَنْبِيَاءَ لَمْ يُوَرِّثُوا دِينَارًا وَلَا دِرْهَمًا اِنَّمَا وَرَّثُوا الْعِلْمَ، فَمَنْ أَخَذَ بِهِ أَخَذَ بِحَظٍّ وَافِرٍ »

Ebü'd-Derdâ (r.a.) dedi ki: Ben Resulullah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğunu işittim:

"Kuşkusuz âlimler, peygamberlerin vârisleridir. Peygamberler miras olarak ne altın ne de gümüş bırakmışlardır. Onların bıraktıkları yegâne miras ilimdir. Dolayısıyla kim onu alırsa bereketli bir pay almış olur."

(Tirmizî, İlim, 19.)

3

Ebü'd-Derdâ (r.a.) dedi ki:
Ben Resulullah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğunu işittim:
"Kuşkusuz âlimler, peygamberlerin vârisleridir.
Peygamberler miras olarak ne altın ne de gümüş bırakmışlardır.
Onların bıraktıkları yegâne miras ilimdir.
Dolayısıyla kim onu alırsa bereketli bir pay almış olur."

(Tirmizî, İlim, 19.)

4

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :

« لاَ حَسَدَ اِلَّا فِي اثْنَتَيْنِ: رَجُلٌ اٰتَاهُ اللهُ مَالًا فَسُلِّطَ عَلٰى هَلَكَتِهِ فِي الحَقِّ، وَرَجُلٌ اٰتَاهُ اللهُ الْحِكْمَةَ فَهُوَ يَقْضِي بِهَا وَيُعَلِّمُهَا »

Abdullah b. Mes'ûd (r.a.) dedi ki: Nebiyy-i Ekrem şöyle buyurdu:

"Ancak iki kişiye gıpta edilir. Biri, Allah'ın kendisine mal verdiği ve onu hak yolunda harcayan kimsedir. Diğeri de Allah'ın kendisine ilim verdiği, o ilme göre yaşayan, ona göre hüküm veren ve onu başkalarına öğreten kimsedir."

(Buhârî, İlim, 15.)

4

Abdullah b. Mes'ûd (r.a.) dedi ki:
Nebiyy-i Ekrem şöyle buyurdu:
"Ancak iki kişiye gıpta edilir:
Biri, Allah'ın kendisine mal verdiği ve onu hak yolunda harcayan kimsedir.
Diğeri de Allah'ın kendisine ilim verdiği,
o ilme göre yaşayan, ona göre hüküm veren ve onu başkalarına öğreten kimsedir."

(Buhârî, İlim, 15.)

5

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

«اللَّهُمَّ انْفَعْنِي بِمَا عَلَّمْتَنِي، وَعَلِّمْنِي مَا يَنْفَعُنِي، وَزِدْنِي عِلْمًا»

Ebu Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Allahım, bana öğrettiklerinden istifade etmemi nasip eyle. Bana fayda verecek bilgiyi bana öğret ve ilmimi arttır."

(Tirmizî, Deavât, 128; Ayrıca bk. İbn Mâce, Sünnet, 23.)

5

Ebu Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:
"Allahım, bana öğrettiklerinden istifade etmemi nasip eyle.
Bana fayda verecek bilgiyi bana öğret ve ilmimi arttır."

(Tirmizî, Deavât, 128;
Ayrıca bk. İbn Mâce, Sünnet, 23.)

6

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ :

« اَللّٰهُمَّ اِنِّى أَعُوذُ بِكَ مِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ، وَمِنْ دُعَاءٍ لَا يُسْمَعُ، وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ، وَمِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَؤُلَاءِ الأَرْبَعِ »

Abdullah b. Amr'dan (r.a.) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle dua ederdi:

"Allahım ürpermeyen kalpten, kabul edilmeyen duadan, doymayan nefisten ve fayda vermeyen ilimden sana sığınırım. Bu dört şeyden sana sığınırım."

(Tirmizî, Deavât, 68.)

6

Abdullah b. Amr'dan (r.a.) rivayet edildiğine göre Resulullah (s.a.v.) şöyle dua ederdi:
"Allahım!
Ürpermeyen kalpten, kabul edilmeyen duadan, doymayan nefisten ve fayda vermeyen ilimden sana sığınırım.
Bu dört şeyden sana sığınırım."

(Tirmizî, Deavât, 68.)

7

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ:قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّي اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ:

مَنْ سُئِلَ عَنْ عَلِمَ فَكَتَمَهُ أُلْجِمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِلِجَامٍ مِنْ نَارٍ

Ebu Hureyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Her kim, bildiği bir konuda kendisine danışılır da onu gizlerse kıyamet günü ağzına ateşten bir gem vurulur."

(Tirmizî, İlim 3; Ebû Dâvud, İlim 9.)

7

Ebu Hureyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:
"Her kim, bildiği bir konuda kendisine danışılır da onu gizlerse
kıyamet günü ağzına ateşten bir gem vurulur."
(Tirmizî, İlim 3; Ebû Dâvud, İlim 9.)

BİR SAHABİ-RAVİ TANIYORUM: ABDULLAH İBNİ AMR İBNİ'L-ÂS (R.A.)

Babası Amr ile birlikte hicretin yedinci yılında Medine’ye göç eden Abdullah, eski kültüre vâkıf, okur yazar bir sahabi idi.

Hz. Peygamber'den duyduğu hadisleri yazardı. Bu konuda Resul-i Ekrem’den özel izin almıştı.

Hadis ilmi tarihi bakımından önemi büyük olan
es-Sahîfetü’s-Sâdıka
onun bizzat Resulullah’tan duyarak yazdığı bin kadar hadisten oluşan bir eserdir.

Abdullah, geniş hadis ve fıkıh bilgisi sebebiyle sahabe arasında abâdile diye meşhur olan dört Abdullah'tan biri olarak tanınır.

Aile hayatını ihmal edecek ölçüde ibadete düşkünlüğü ve çok Kur'an okumasıyla bilinen Abdullah, babasının şikayeti üzerine Hz. Peygamber tarafından uyarılmıştır.

Babası Amr İbni'l-Âs ile birlikte Şam'ın fethinde
ve Yermük Harbinde bulundu
ve bu savaşta babasının sancaktarlığını yaptı.

Mısır'ın fethi üzerine babası ile birlikte Mısır'a yerleşip
orada yaşadı.
Kısa süre Kûfe ve Mısır'da valilik yaptı.

Babasından önce Müslüman olan Abdullah,
72 yaşında iken Mısır'da vefat etti.
Kabri, babasının yaptırdığı Amr İbni'l-Âs Câmiinde
olup günümüz Kâhire'sinde
önemli bir ziyâret yeridir.

Allah ondan razı olsun.

SORU

CEVAP

1. Ravileri adalet ve zabt bakımından değerlendiren ilim dalına ---- ilmi denir. Bu ilim dalında yazılmış çok sayıda eser vardır.
Bu eserlerde hadis rivayetiyle az da olsa ilgilenmiş binlerce ravinin adalet ve zabt düzeyleri ile ilgili bilgi verilmiştir.

Metindeki boşluk aşağıdaki kavramlardan hangisiyle doldurulmalıdır?

A) Garibu'l-hadis
B) İlelu'l-hadis
C) Nasih ve mensuh
D) İhtilafu'l-hadis
E) Cerh ve Ta'dil

2. Aşağıdakilerden hangisi ravilerin adaletini zedeleyen kusurlardan biri <u>değildir?</u>

A) Yalancılık
B) Bid'atçi olmak
C) Meçhul olmak
D) Çokça yanılmak
E) Fasık olmak

3. Haccâc b. Yûsuf (v. 95/714), zalim lakabıyla bilinen bir Emevî valisiydi. Küçük yaşlarda Kur'an-ı Kerim'i ezberlemişti.
Aralarında Enes b. Mâlik'in de bulunduğu bazı sahabilerden hadis öğrenmişti.
Ancak Haccâc'ın rivayet ettiği hadisler kabul edilmemiş, terk edilmiştir.

Haccac'ın rivayetlerinin terkedilme sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Müslüman olması
B) Fasık (günahkar) olması
C) Mürüvvet sahibi olması
D) Büluğ çağına ermemiş olması
E) Akıl sağlığının yerinde olmaması

4. Aşağıdakilerden hangisi ravilerin zabtını zedeleyen kusurlardan biri <u>değildir?</u>

A) Vehim
B) Dikkatsizlik
C) Meçhul olmak
D) Çokça yanılmak
E) Hafıza zayıflığı

5. Hadis alimleri "Allah güzel yüzlü, siyah gözlü kimselere azap etmeyecektir." sözünü metin tenkidine tabi tutmuşlar ve uydurma bir haber olduğunu tespit etmişlerdir.

Buna göre uydurma haber, metin tenkidi esnasında gözetilen ilkelerden hangisiyle çelişir?

A) Hadisin sahih hadislere uygunluğu
B) Hadisin selim akla uygunluğu
C) Hadisin tarihi verilere uygunluğu
D) Hadisin dil bakımından tutarlılığı
E) Hadisin Kur'an-ı Kerim'e uygunluğu

6. Aşağıdakilerden hangisi sened tenkidi ile ilgili <u>değildir?</u>

A) Hadisin ravisi Müslüman olmalıdır.
B) Hadisin içeriği Kur'an'ı Kerim'e uygun olmalıdır.
C) Hadisi nakleden kişiler hadisi iyi ezberlemiş olmalıdır.
D) Ravileri, hadisin anlamını bozmadan rivayet eden kişiler olmalıdır.
E) Hadisin ravileri, büyük günahlardan kaçınan kişiler olmalıdır.

7. Hadis tenkidi kavramı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez?</u>

A) Hz. Peygamberi tenkid etmek gibidir.
B) Uydurma hadisleri tespit etmeye imkân verir.
C) Zayıf hadislere yönelik eleştiri anlamındadır.
D) Hadisi aktaran ravilerin eleştirilmesidir.
E) Ravilerin hatalı rivayetlerini bulmamızı sağlar.

NELER ÖĞRENDİK?

- İlim İle İlgili Hadis Metinleri
- Bir Sahabi-Ravi Tanıyorum:
  Abdullah İbni Amr İbni'l-Âs (R.A.)
- Soru - Cevap

3. İlim İle İlgili Hadis Metinleri

AİHL /10/ HADİS

Tekrar

Görüşmek

Dileğiyle…

Hazırlayan
Sibel AKÇA